

تقریب و وحدت در نگاه حضرت آیت‌الله سید محمد مهدی خراسان (زید عزه)

به گزارش روابط عمومی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، چهل و سومین نشست از نشست‌های علمی پژوهشگاه مطالعات تقریبی با حضور و ارائه حجت‌الاسلام والمسلمین رضا مختاری، رئیس مؤسسه کتاب‌شناسی شیعه، با موضوع «تقریب و وحدت در نگاه حضرت آیت‌الله سید محمد مهدی خراسان زید عزه» در شنبه ۲۸ خردادماه ۱۴۰۱ با حضور ریاست محترم و پژوهشگران ارجمند پژوهشگاه به صورت حضوری و نیز با حضور مجازی فعالین و علاقه‌مندان بحث وحدت و تقریب برگزار گردید.

حجت‌الاسلام والمسلمین رضا مختاری، رئیس مؤسسه کتاب‌شناسی شیعه ابتدا به تاریخ علمی آل خراسان را بیان نموده و در مورد آثار علمی آیت‌الله مهدی خراسان دامت برکاته توضیحاتی ارائه کردند و گفتند که ایشان حدود بیست اثر تصحیحی دارند که تصحیح فقیه و تهذیب و استبصار و تصحیح مجموعه آثار ابن ادریس حلی در ۱۴ جلد از جمله مهم‌ترین آنها است و نیز چندین کتاب تألیف نموده‌اند که مجموعه ۲۱ جلدی موسوعه ابن عباس و مقالات تک‌نگاره‌های بسیار مفیدی هم دارند. ایشان متذکر شدند با اینکه عناوین برخی کتب ایشان ظاهراً با تقریب و وحدت میانه خوبی ندارد اما در همه کتب ایشان رعایت تقریب و وحدت شده است و بسیاری از استنادات ایشان به روایاتی است که از جانب فریقین نقل شده و

مورد قبول هر دو طرف است.

ایشان در ادامه مباحث خود گفتند که سیره علمای شیعی که با وجود اهتمام به امر ولایت بر تقریب و وحدت تاکید داشته‌اند و از تنش و تفرقه پرهیز کرده و نسبت به آن پرهیز داده‌اند و مضار و آسیب‌های تفرقه را بیان کرده‌اند.

استاد مختاری در بیان سیره سلوک علمی علمای تراز شیعه هم فرمودند که بسیاری از آنان یا استاد سنی داشته‌اند یا شاگرد سنی و یا هر دو؛ با مطالعه زندگی علما به دست می‌آید که مثلاً شیخ مفید، سید مرتضی و شیخ طوسی هم اساتید و هم شاگردان سنی داشته‌اند و نیز شهید اول و ثانی اساتید سنی از مکه و مدینه و مصر و سوریه و عراق داشته و از بسیاری از آنان اجازه روایت داشته‌اند و شهید ثانی در محضر بیست تن از اساتید سنی درس خوانده است.

ایشان در بیان ضرورت کار رسمی و تشکیلاتی بیان داشتند که ارتباطات فردی یک عالم شیعی با علمای مذاهب دیگر خیلی نمی‌تواند برای تقریب مفید باشد، علامه سید شرف‌الدین عاملی می‌فرماید من برای ملاقات با علمای اهل سنت زیاد می‌رفتم اما ملاقات فردی خیلی فایده ندارد و فایده موسمی دارد، اگر رفت و آمدهای ما با علمای مصر و ... جنبه رسمی و سازمانی داشت، دارای دوام بود و خیلی فایده بیشتر و ماندگارتری می‌توانست داشته باشد. یا مثلاً سید علی مبارکه‌ای سفرهای زیادی داشته که در سفرنامه هند و حج و ... مطرح کرده اما رسمی نبوده است و مفید فایده زیاد و ماندگاری نشده است؛ حرکت آقای بروجردی و اعزام آیت‌الله قمی هم به اهداف عالیه خود نرسید و منقطع گردید، نظر استاد آیت‌الله خراسان این است که علاوه بر تقریب بین مذاهب و ما به تقریب درون مذهبی هم نیاز داریم تقریب فکری علمای شیعی مشهد و قم و نجف و کربلا و سامرا هم ضرورت دارد پیگیری شود.

ایشان در بخش دیگری از ارائه خود تصریح کردند که غیر از قران و کلام معصومین علیهم‌السلام حرف همه بزرگان جای نقد و نقض و ابرام دارد و نباید بر کلام بزرگان غیر معصوم تعصب ورزید و نقد کلام آنان منافاتی با بزرگی آنان ندارد و منطقی است که افکار یا کتب آنان تصحیح و تکمیل شود.

استاد ارائه‌کننده در جواب به سؤال از اینکه الان حوزویان ما با نقل نظر اهل سنت در مباحث علمی همراه نیستند پس باید چه اقدامی انجام شود؟ گفتند که باید به سیره علمای سلف برگردیم و فاصله‌گرفتن با این سیره این عوارض را برای ما به وجود آورده است. در پایان جلسه هم برنامه پیش و پاسخ مطابق روال نشست‌های علمی انجام شد.

